

**Točni odgovori, obrazloženja, obrazovni ishodi i područja ispitivanja za višu razinu ispita
iz Hrvatskoga jezika na državnoj maturi 2012. godine**

1. Točan odgovor: D
Obrazloženje: U Ujevićevoj programatskoj pjesmi lirski subjekt poziva mlade pjesnike da na temelju tradicije izgrade novi pjesnički izraz.
Obrazovni ishod: interpretirati liriku Tina Ujevića
Područje ispitivanja: čitanje i razumijevanje teksta
2. Točan odgovor: C
Obrazloženje: Lirski subjekt ističe Marka Marulića kao pisca mnogih knjiga na hrvatskome jeziku, ističe ljepotu hrvatske čakavštine i time pokazuje da će se novi pjesnički izraz, usprkos tomu *da smo virni krivovirna pravca*, temeljiti na bogatoj hrvatskoj književnoj tradiciji.
Obrazovni ishod: interpretirati liriku Tina Ujevića
Područje ispitivanja: čitanje i razumijevanje teksta
3. Točan odgovor: D
Obrazloženje: Oproštaj je vidljiv u posljednjem stihu, naglašen glagolom *gremo*.
Obrazovni ishod: interpretirati liriku Tina Ujevića
Područje ispitivanja: čitanje i razumijevanje teksta
4. Točan odgovor: D
Obrazloženje: Riječ *vers* označava stih.
Obrazovni ishod: interpretirati liriku Tina Ujevića
Područje ispitivanja: čitanje i razumijevanje teksta
5. Točan odgovor: A
Obrazloženje: Riječ *plavca* upotrijebljena je u prenesenome značenju, uspostavljenome po sličnosti, i označava pripadnike novoga pjesničkog naraštaja.
Obrazovni ishod: prepoznati i razumjeti književnoteorijska obilježja književnoga teksta
Područje ispitivanja: teorija književnosti
6. Točan odgovor: B
Obrazloženje: Tekst prikazuje nakanu pripovjednoga subjekta da krene s ribarima te pripremu lađe i pribora za ribarenje.
Obrazovni ishod: interpretirati Ribanje i ribarsko prigovaranje Petra Hektorovića
Područje ispitivanja: čitanje i razumijevanje teksta
7. Točan odgovor: C
Obrazloženje: U plovilu se nalaze 4 putnika: pripovjedni subjekt, Paskoje Debelja, Nikola Zet i Paskojev sin (*Još Paskoj dovede sina za potribe/Koji š njim prisede da buca na ribe*).
Obrazovni ishod: interpretirati Ribanje i ribarsko prigovaranje Petra Hektorovića
Područje ispitivanja: čitanje i razumijevanje teksta
8. Točan odgovor: B
Obrazloženje: *I na to ubranu travu gorske paše/Ličminom vezanu da se ribe straše*
Obrazovni ishod: interpretirati Ribanje i ribarsko prigovaranje Petra Hektorovića
Područje ispitivanja: čitanje i razumijevanje teksta

9. Točan odgovor: B
Obrazloženje: Lirskom subjektu nije važan cilj putovanja, važno mu je samo da se odmakne od vlastita doma i svakodnevnog života.
Obrazovni ishod: interpretirati Ribanje i ribarsko prigovaranje Petra Hektorovića
Područje ispitivanja: čitanje i razumijevanje teksta
10. Točan odgovor: C
Obrazloženje: Petar Hektorović napisao je Ribanje i ribarsko prigovaranje 1556. godine, dakle u 16. stoljeću.
Obrazovni ishod: prepoznati razdoblja hrvatske književnosti
Područje ispitivanja: povijest književnosti
11. Točan odgovor: C
Obrazloženje: *Nego se diži, da grad nam ne zgori gorućim ognjem.*
Obrazovni ishod: interpretirati Homerovu Ilijadu
Područje ispitivanja: čitanje i razumijevanje teksta
12. Točan odgovor: A
Obrazloženje: *Hektore, pravo si mene izgadio, krivo me n'jesi!*
Obrazovni ishod: interpretirati Homerovu Ilijadu
Područje ispitivanja: čitanje i razumijevanje teksta
13. Točan odgovor: B
Obrazloženje: Hektor Parisa naziva Aleksandrom i napominje da *zbog tebe planu u gradu/ rat i bojna cika.*
Obrazovni ishod: interpretirati Homerovu Ilijadu
Područje ispitivanja: čitanje i razumijevanje teksta
14. Točan odgovor: B
Obrazloženje: Prema svojim karakteristikama Ilijada je ep.
Obrazovni ishod: prepoznati i razumjeti književnoteorijska obilježja književnoga teksta
Područje ispitivanja: teorija književnosti
15. Točan odgovor: D
Obrazloženje: Homerskim se pitanjem u stručnoj literaturi označavaju prijepori vezani uz autorstvo Ilijade i Odiseje.
Obrazovni ishod: razumjeti specifičnosti stvaranja pojedinoga autora
Područje ispitivanja: povijest književnosti
16. Točan odgovor: D
Obrazloženje: Gregorova zasićenost poslom vidljiva je u dijelovima teksta: *Nema ničeg goreg od ovog ranog ustajanja i već bih odavno bio dao otkaz.*
Obrazovni ishod: interpretirati Preobrazbu Franza Kafke
Područje ispitivanja: čitanje i razumijevanje teksta
17. Točan odgovor: C
Obrazloženje: Razlog Gregorove poslovne odgovornosti proizlazi iz rečenice: *Kad se ne bih svladavao zbog svojih roditelja, već bih odavno bio dao otkaz.*
Obrazovni ishod: interpretirati Preobrazbu Franza Kafke
Područje ispitivanja: čitanje i razumijevanje teksta

18. Točan odgovor: D

Obrazloženje: Trgovački putnici, prema Gregorovu mišljenju, za razliku od njega, mogu tratiti vrijeme jer su zaštićeni kod svojih šefova kao što su zaštićene žene u haremu. U pitanju se ne traži pristupnikov stav o trgovačkim putnicima, nego Gregorov stav povezan s rečenicom da trgovački putnici *žive kao žene u haremu*.

Obrazovni ishod: interpretirati Preobrazbu Franza Kafke

Područje ispitivanja: čitanje i razumijevanje teksta

19. Točan odgovor: D

Obrazloženje: Šef bi se srušio sa stola jer bi mu Gregor *skresao u brk što misli o njemu*.

Obrazovni ishod: interpretirati Preobrazbu Franza Kafke

Područje ispitivanja: čitanje i razumijevanje teksta

20. Točan odgovor: B

Obrazloženje: U ekspresionizmu se javljaju halucinantne vizije u oblikovanju likova slične onima karakterističnima za Kafku. Pristupnicima su poznate halucinantne vizije iz Krležina ekspresionističkog dramskog stvaralaštva.

Obrazovni ishod: prepoznati i razumjeti književnopovijesna obilježja književnih tekstova

Područje ispitivanja: povijest književnosti

21. Točan odgovor: B

Obrazloženje: Ironijski preokret jasno je vidljiv u rečenici da se Candideova majka nije htjela udati za njegova oca jer je mogao nabrojiti *samo sedamdeset i jedno koljeno*, a uz to *genealoško je stablo uništio zub vremena*. Idiličan bi ton pretpostavljao suglasje čovjeka i prirode, a sarkastičan grubu porugu usmjerenu prema čovjekovim psihičkim i/ili fizičkim osobinama, čega u polaznome tekstu nema.

Obrazovni ishod: interpretirati Voltaireova Candida

Područje ispitivanja: čitanje i razumijevanje teksta

22. Točan odgovor: A

Obrazloženje: Rečenicom o sedamdeset i jednom koljenu ironijski je naznačena nedovoljna plemenitost.

Obrazovni ishod: interpretirati Voltaireova Candida

Područje ispitivanja: čitanje i razumijevanje teksta

23. Točan odgovor: C

Obrazloženje: Anima candida = čista duša. Dječak se zvao Candide jer mu se *duša na licu ogledala. Rasuđivao je prilično zdravo* (što ne znači da je on bio zdrav nego je samo zdravo rasuđivao) *i vrlo jednostavno; zato su ga, mislim, i zvali Candide*.

Obrazovni ishod: interpretirati Voltaireova Candida

Područje ispitivanja: čitanje i razumijevanje teksta

24. Točan odgovor: B

Obrazloženje: Cjelovit naslov romana glasi Candide ili optimizam.

Obrazovni ishod: prepoznati tekstove svjetske književnosti

Područje ispitivanja: povijest književnosti

25. Točan odgovor: C

Obrazloženje: Voltaire je obilježjima svojega stvaralaštva i vremenom u kojem je stvarao pripadao razdoblju prosvjetiteljstva.

Obrazovni ishod: prepoznati i razumjeti književnopovijesna obilježja književnih tekstova

Područje ispitivanja: povijest književnosti

26. Točan odgovor: A
Obrazloženje: Holden zamjera D. B.-u što mrzi vojsku i rat, a istovremeno mu se sviđa ratni roman.
Obrazovni ishod: interpretirati Salingerova Lovca u žitu
Područje ispitivanja: čitanje i razumijevanje teksta
27. Točan odgovor: B
Obrazloženje: Holden ne voli **izvještačene knjige**. Riječ namješten u sinonimnom je odnosu s riječima neprirodan, lažan i izvještačen.
Obrazovni ishod: interpretirati Salingerova Lovca u žitu
Područje ispitivanja: čitanje i razumijevanje teksta
28. Točan odgovor: A
Obrazloženje: Tom rečenicom Holden izražava oduševljenje *Velikim Gatsbyjem*. (*Bio sam lud za Velikim Gatsbyjem. ... To me je obaralo s nogu.*)
Obrazovni ishod: interpretirati Salingerova Lovca u žitu
Područje ispitivanja: čitanje i razumijevanje teksta
29. Točan odgovor: B
Obrazloženje: Pridjevom *prokleti* izražava se i naglašava Holdenov bunt prema ratu i oružju.
Obrazovni ishod: interpretirati Salingerova Lovca u žitu
Područje ispitivanja: čitanje i razumijevanje teksta
30. Točan odgovor: A
Obrazloženje: U kontekstu romana Lovca u žitu D. B. je Holdenov brat.
Obrazovni ishod: interpretirati Salingerova Lovca u žitu
Područje ispitivanja: čitanje i razumijevanje teksta
31. Točan odgovor: C
Obrazloženje: Na točan odgovor ukazuju stihovi *Da spas nam jedini je od te bolesti/Za ubojice Laja ako doznamo*. Edip ni na jednome mjestu ne traži da mu se objasni način na koji bi se prognalo ubojice iz grada (jer se i ne zna tko su ubojice). Edip zna da je kuga ona nesreća koja je napala grad i ne traži od Tiresije da mu to otkrije. Edip nije zainteresiran za sve što bogovi smjeraju i što Tiresija zna, nego je usmjeren samo na ono važno, na ono što uništava grad (nepoznavanje Lajevih ubojica).
Obrazovni ishod: interpretirati Sofoklova Kralja Edipa
Područje ispitivanja: čitanje i razumijevanje teksta
32. Točan odgovor: D
Obrazloženje: Poznato je iz cjeline djela da se grad mogao riješiti pogubne kuge samo ako otkrije Lajevu ubojicu.
Obrazovni ishod: interpretirati Sofoklova Kralja Edipa
Područje ispitivanja: čitanje i razumijevanje teksta
33. Točan odgovor: C
Obrazloženje: I iz polaznoga teksta i iz cjeline djela poznato je da je Tiresija prorok.
Obrazovni ishod: interpretirati Sofoklova Kralja Edipa
Područje ispitivanja: čitanje i razumijevanje teksta

34. Točan odgovor: C

Obrazloženje: Tiresija zna istinu i izbjegava je izreći jer želi zaštititi Edipa.

Obrazovni ishod: interpretirati Sofoklova Kralja Edipa

Područje ispitivanja: čitanje i razumijevanje teksta

35. Točan odgovor: A, B, C, D

Obrazloženje: Odlukom Stručne radne skupine za Hrvatski jezik u 35. pitanju svim se pristupnicima priznaje 1 bod zbog složenosti ponuđenih odgovora.

Obrazovni ishod: interpretirati Sofoklova Kralja Edipa

Područje ispitivanja: čitanje i razumijevanje teksta

36. Točan odgovor: A

Obrazloženje: Nizom rečenica u polaznome tekstu izrečeno je Leoneovo negodovanje zbog toga što je barunica povrijedila dostojanstvo njegove majke.

Obrazovni ishod: interpretirati Krležinu Gospodu Glembajeve

Područje ispitivanja: čitanje i razumijevanje teksta

37. Točan odgovor: D

Obrazloženje: Glembay se obraća Leoneu i kaže mu: *Das alles sind Hirngespinnste! (To su sve utvare!) Ti ćeš prije ili kasnije svršiti u ludnici.* Time ukazuje na Leoneovu rastrojenost.

Obrazovni ishod: interpretirati Krležinu Gospodu Glembajeve

Područje ispitivanja: čitanje i razumijevanje teksta

38. Točan odgovor: C

Obrazloženje: Leone perzerom i Kirman-perzerom naziva sag.

Obrazovni ishod: interpretirati Krležinu Gospodu Glembajeve

Područje ispitivanja: čitanje i razumijevanje teksta

39. Točan odgovor: B

Obrazloženje: Leone prezire barunicu jer je istoga dana kad je došla vidjeti mrtvu Leoneovu majku dala prenijeti taj sag u svoju vilu. Leone se u polaznome tekstu prisjeća djetinjstva, ali ta sjećanja nikako nisu traumatična, nego se djetinjstva prisjeća sa sjetom. Sjećanje na majku nije izazvano sagom, nego slikom barunice iznad mrtve majke.

Obrazovni ishod: interpretirati Krležinu Gospodu Glembajeve

Područje ispitivanja: čitanje i razumijevanje teksta

40. Točan odgovor: D

Obrazloženje: Baruničino nepoštivanje Leoneove majke vidljivo je iz rečenice u kojoj se naglašava da je baruničin pas bio pokriven krznom Leoneove majke.

Obrazovni ishod: interpretirati Krležinu Gospodu Glembajeve

Područje ispitivanja: čitanje i razumijevanje teksta

41. Točan odgovor: B

Obrazloženje: Iz povijesti književnosti poznato je da je prva hrvatska pjesnička škola, nastala u drugoj polovici 15. stoljeća, petrarkizam.

Obrazovni ishod: prepoznati i razumjeti književnopovijesna razdoblja hrvatske književnosti

Područje ispitivanja: povijest književnosti

42. Točan odgovor: D
Obrazloženje: Voltaire i Diderot stvarali su u 18. stoljeću.
Obrazovni ishod: prepoznati i razumjeti književnopovijesna razdoblja europske (svjetske) književnosti
Područje ispitivanja: povijest književnosti
43. Točan odgovor: D
Obrazloženje: Marcel Proust autor je romanesknoga ciklusa *U taganju za izgubljenim vremenom* u sedam knjiga.
Obrazovni ishod: prepoznati i razumjeti književnopovijesna razdoblja europske (svjetske) književnosti
Područje ispitivanja: povijest književnosti
44. Točan odgovor: D
Obrazloženje: Simploka je stilska figura u kojoj se ponavljaju riječi na početku i na kraju stihova.
Obrazovni ishod: prepoznati i razumjeti književnoteorijska obilježja književnih tekstova
Područje ispitivanja: teorija književnosti
45. Točan odgovor: B
Obrazloženje: Epigram se definira kao najčešće duhovita i satirična lirska pjesma sažeta izraza.
Obrazovni ishod: prepoznati i razumjeti obilježja književnih rodova i vrsta
Područje ispitivanja: teorija književnosti
46. Točan odgovor: D
Obrazloženje: Tekstovi najstarijih hrvatskih petrarkista okupljeni su u Ranjininu zborniku.
Obrazovni ishod: prepoznati i razumjeti književnopovijesna razdoblja hrvatske književnosti
Područje ispitivanja: povijest književnosti
47. Točan odgovor: A
Obrazloženje: Iz rečenice je vidljivo da je Grdan onaj koji je podmitio suce kako bi došao do Dubravke. Dubravka nije ep niti je poema, a u njoj se ne pojavljuje ni lik Prozerpine.
Obrazovni ishod: prepoznati i razumjeti specifičnosti stvaralaštva pojedinoga autora
Područje ispitivanja: povijest književnosti
48. Točan odgovor: B
Obrazloženje: Ivan Bunić Vučić autor je *Plandovanja*.
Obrazovni ishod: prepoznati i razumjeti književnopovijesna razdoblja hrvatske književnosti
Područje ispitivanja: povijest književnosti
49. Točan odgovor: A
Obrazloženje: Parnasovci su Leconte de Lisle i Theophile Gautier.
Obrazovni ishod: prepoznati i razumjeti književnopovijesna razdoblja europske (svjetske) književnosti
Područje ispitivanja: povijest književnosti
50. Točan odgovor: A
Obrazloženje: Tristan Tzara utemeljio je dadaizam.
Obrazovni ishod: prepoznati i razumjeti književnopovijesna razdoblja europske (svjetske) književnosti
Područje ispitivanja: povijest književnosti

51. Točni odgovori: 1A, 2C, 3A, 4A, 5B
Obrazloženje: Tin Ujević pripada razdoblju književnosti od 1914. do 1952., Antun Šoljan, Ivan Slamnig i Josip Pupačić pripadaju razdoblju druge moderne, Ivan Aralica razdoblju postmodernizma.
Obrazovni ishod: prepoznati autore i razdoblja hrvatske književnosti
Područje ispitivanja: povijest književnosti
52. Točni odgovori: 1A, 2B, 3B, 4C, 5A
Obrazloženje: Bez trećega i Nora su drame, Camao i Crni mačak novele, a Kiklop je roman.
Obrazovni ishod: prepoznati tekstove hrvatske i europske (svjetske) književnosti
Područje ispitivanja: povijest književnosti
53. Točan odgovor: B
Obrazloženje: Po-tvr-da je trosložna riječ, a ostale nisu.
Obrazovni ishod: prepoznati fonetske jedinice hrvatskoga standardnog jezika
Područje ispitivanja: jezik/razumijevanje
54. Točan odgovor: D
Obrazloženje: U glagolu vučem provedena je palatalizacija, a u ostalima jotacija.
Obrazovni ishod: na primjerima prepoznati i razumjeti glasovne promjene
Područje ispitivanja: jezik/razumijevanje
55. Točan odgovor: D
Obrazloženje: Hrvatski pravopis (Babić – Finka – Moguš), 4. izdanje iz 1996. godine koji je Ministarstvo kulture i prosvjete Republike Hrvatske odobrilo za uporabu u osnovnim i srednjim školama propisuje oblik fotoklub.
Obrazovni ishod: funkcionalna primjena znanja o promjenjivim vrstama riječi
Područje ispitivanja: jezik/primjena
56. Točan odgovor: C
Obrazloženje: Zarez je napisan po načelu vokativnosti. U odgovoru A nedostaje zarez iza *Flaubert* jer se apozicija odvaja zarezom kad slijedi iza imena, u odgovoru B zarez se ne piše ispred veznika nego pri uspoređivanju, a u odgovoru D nedostaje zarez iza ljeta zbog inverzije.
Obrazovni ishod: funkcionalna primjena znanja o rečeničnome ustrojstvu
Područje ispitivanja: jezik/primjena
57. Točan odgovor: A
Obrazloženje: Korijenski je morfem lađ.
Obrazovni ishod: poznavati i razumjeti osnovne jezikoslovne pojmove
Područje ispitivanja: jezik/razumijevanje
58. Točan odgovor: C
Obrazloženje: Imenica hlače ima samo množinski oblik, a ostale imaju i oblike za jedninu (skija, planina, čarapa).
Obrazovni ishod: poznavati i razumjeti gramatičke kategorije promjenjivih vrsta riječi
Područje ispitivanja: jezik/razumijevanje

59. Točan odgovor: D

Obrazloženje: Hrvatski pravopis (Babić – Finka – Moguš), 4. izdanje iz 1996. godine koji je Ministarstvo kulture i prosvjete Republike Hrvatske odobrilo za uporabu u osnovnim i srednjim školama propisuje oblik Harryja Pottera.

Obrazovni ishod: funkcionalna primjena znanja o promjenjivim vrstama riječi

Područje ispitivanja: jezik/primjena

60. Točan odgovor: B

Obrazloženje: Imenica misao u genitivu jednine ima nastavak –i, ostale imenice u genitivu jednine imaju nastavak –a.

Obrazovni ishod: razumijevanje gramatičkih kategorija promjenjivih vrsta riječi

Područje ispitivanja: jezik/razumijevanje

61. Točan odgovor: A

Obrazloženje: Samo u rečenici u odgovoru A zamjenica koji odnosi se na živo i pravilno je uporabljena. U ostalim se rečenicama odnosi na neživo (crtež, roman, kaput) i morala bi biti zamijenjena oblikom koji.

Obrazovni ishod: funkcionalna primjena znanja o rečeničnome ustrojstvu

Područje ispitivanja: jezik/primjena

62. Točan odgovor: B

Obrazloženje: Pravilno je napisan samo glagolski prilog od glagola kretati. Pravilni oblici ostalih glagola glase: jaučući, plačući, vičući.

Obrazovni ishod: funkcionalna primjena znanja o promjenjivim vrstama riječi

Područje ispitivanja: jezik/primjena

63. Točan odgovor: A

Obrazloženje: Glagol pade je u aoristu.

Obrazovni ishod: razumijevanje gramatičkih kategorija promjenjivih vrsta riječi

Područje ispitivanja: jezik/razumijevanje

64. Točan odgovor: B

Obrazloženje: Samo je glagol stajati neprijelazan, a ostali otvaraju mjesto objektu.

Obrazovni ishod: razumijevanje gramatičkih kategorija promjenjivih vrsta riječi

Područje ispitivanja: jezik/razumijevanje

65. Točan odgovor: B

Obrazloženje:

1. Sluša Filip toga kozera

2. kako govori o teškim i ozbiljnim stvarima s takvom ležernošću

3. kao da su to pločice domina

4. što ih tamo kapelan razbacuje po mramornoj ploči iza njegovih leđa kod drugog stola.

Obrazovni ishod: analizirati rečenično ustrojstvo

Područje ispitivanja: jezik/razumijevanje

66. Točan odgovor: D

Obrazloženje: Samo u rečenici u D odgovoru imenica život ima funkciju atributa. U ostalim odgovorima ima funkciju objekta.

Obrazovni ishod: razumijevanje gramatičkih kategorija promjenjivih vrsta riječi

Područje ispitivanja: jezik/razumijevanje

67. Točan odgovor: B

Obrazloženje: Imenica tijelo ima funkciju objekta. Funkciju subjekta ima imenica valovi.

Obrazovni ishod: analizirati rečenično ustrojstvo

Područje ispitivanja: jezik/razumijevanje

68. Točan odgovor: B

Obrazloženje: Rečenica u odgovoru B je objektna jer se zavisna surečenica (kako se mijenja guma) uvrštava na mjesto objekta glavne rečenice. Rečenica u odgovoru A je namjerna, u odgovoru C uzročna, u odgovoru D dopusna.

Obrazovni ishod: razumjeti vrste zavisnosloženih rečenica

Područje ispitivanja: jezik/razumijevanje

69. Točan odgovor: A

Obrazloženje: Riječ tekstopisac nastala je čistim slaganjem od riječi tekst i pisac.

Obrazovni ishod: razumjeti tvorbene načine u hrvatskome jeziku

Područje ispitivanja: jezik/razumijevanje

70. Točan odgovor: B

Obrazloženje: Tvorbenim sufiksom –ić nastala je riječ končić (konc+ić, č nastaje palatalizacijom). U ostalim riječima tvorbeni je sufiks –čić.

Obrazovni ishod: razumjeti tvorbene načine u hrvatskome jeziku

Područje ispitivanja: jezik/razumijevanje

71. Točan odgovor: A

Obrazloženje: Oronimi su nazivi gora, kod kojih se samo prvi član višečlanog naziva piše velikim početnim slovom. Iz načina pisanja vidljivo je da je Ravna Gora naziv naseljenog mjesta.

Obrazovni ishod: razumjeti leksičko-semantičke pojmove

Područje ispitivanja: jezik/razumijevanje

72. Točan odgovor: A

Obrazloženje: Bohemizmi su posuđenice iz češkog jezika.

Obrazovni ishod: prepoznavati vrste posuđenica

Područje ispitivanja: jezik/prepoznavanje